

The logo for Helsinki, featuring the word "Helsinki" in a white, sans-serif font inside a white speech bubble shape with a black outline, set against a dark blue background.

Helsinki

2022
2023

YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN VUOSIRAPORTTI

KASVATUS JA KOULUTUS
VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS
Suomenkieliset ja ruotsinkieliset palvelut
Toimintavuosi 2022–2023

SISÄLLYS

JOHDANTO

1	VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET ASIAKIRJAT	3
1.1	Yksityistä varhaiskasvatusta koskeva lakimuutos 1.1.2023	3
1.2	Yksityisen varhaiskasvatuksen lupamenettely (44 §)	3
1.3	Ilmoitus yksityisen perhepäivähoidon harjoittamisesta (44 e §)	4
1.4	Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen (45 §)	5
1.5	Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta (48 §)	5
1.6	Valvontaviranomaisten ennakkollinen ohjaus ja valvonta (52 § ja 53 §)	6
1.7	Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet	6
1.8	Valvontaviranomaisten välinen yhteistyö (59 §)	8
1.9	Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen (15 a §)	8
2	YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2022–2023	9
2.1	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito	10
2.2	Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävä esiopetus	10
2.3	Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien varhaiskasvatuspaikkojen ja lasten määrä	10
2.4	Yksityisen hoidon tuki	11
2.5	Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki	12
2.6	Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	13
2.7	Varhaiskasvatustoiminnan aloittaminen ja muutokset toiminnassa	14
3	YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2022–2023	16
3.1	Ohjaukseen yksityisissä päiväkodeissa	16
3.1.1.	Ohjaukseen sisältyvä	17
3.1.2.	Yksityisten päiväkotien henkilöstö	19
3.2	Ohjaukseen yksityisessä perhepäivähoidossa	19
3.3	Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa	20
3.4	Tiedotus ja tilaisuudet	21
3.5	Yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa	23
4	VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2022–2023	23
4.1	Palautteet ja esille nousseet epäkohdat	23
4.2	Etelä-Suomen aluehallintovirastosta saapuneet valvontapyynnöt	23
4.3	Huoltajien tekemät muistutukset	23
4.4	Työntekijöiden tekemät epäkohtailmoitukset	24
4.5	Ennalta ilmoittamattomat tarkastukset	24
4.6	Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen	25
4.7	Määräyksen antaminen	25
5	POHDINTA	25

JOHDANTO

Kasvatus- ja koulutuslautakunta valvoo yksityisesti tuotettua varhaiskasvatusta Helsingissä. Lautakunta on delegoinut ohjaus- ja valvontavastuun kasvatuksen ja koulutuksen toimialan viranhaltijoille suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuudessa sekä ruotsinkielisessä palvelukokonaisuudessa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala raportoi vuosittain kasvatus- ja koulutuslautakunnalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisesta. Vuosiraportissa kuvataan kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toteuttamaa ohjausta ja valvontaa lukuvuonna 2022–2023 (1.8.2022 – 31.7.2023).

Ensimmäisessä luvussa kuvataan yksityistä varhaiskasvatusta ohjaavaa varhaiskasvatustilaa ja muita toimintaa ohjaavia säännöksiä, toisessa luvussa Helsingissä järjestettävää yksityistä varhaiskasvatusta. Kolmannessa luvussa kerrotaan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttamisesta Helsingissä ja neljännessä luvussa toimintakaudella toteutetuista valvontatoimista. Viimeinen luku sisältää pohdintaa edellisestä toimintavuodesta, tulevan toimintavuoden valvonnan painopistealueista sekä yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämisen haasteista palveluntuottajan näkökulmasta.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan toteuttaminen raportoitiin varhaiskasvatusjohtajalle 1.9.2023 ja ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtajalle 15.9.23. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnasta raportoidaan kasvatus- ja koulutuslautakunnalle 14.11.2023.

Helsingissä 25.10.2023

1 VARHAISKASVATUSLAKI JA MUUT TOIMINTAA OHJAAVAT KESKEISET SÄÄNNÖKSET

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatuslain (2018/540) 43 §:n mukaan varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan järjestämään ja tuottamaan varhaiskasvatukseen sovelletaan varhaiskasvatuslakia, jossa säädetään muun muassa lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta. Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatusta ohjaa valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018). Varhaiskasvatuslaki ja asetus ovat yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa sitovia ja niiden säännöksiä ja velvoitteita tulee noudattaa kaikilta osin.

Opetushallitus määrää varhaiskasvatuslakiin perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteutumista koko maassa, toteuttaa laissa säädettyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittymistä (varhaiskasvatuslaki 21 §). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022, Opetushallituksen määräykset ja ohjeet) on yksityistä palveluntuottajaa velvoittava asiakirja.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee laatia valtakunnallisten perusteiden pohjalta paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, sekä jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatukseen, opetukseen ja hoidon toteuttamiseksi.

Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma (2022) on helsinkiläisiä varhaiskasvatuksen toimijoita velvoittava asiakirja, joka kattaa varhaiskasvatuksen kaikki toimintamuodot ja velvoittaa myös yksityisiä palveluntuottajia.

1.1. Yksityistä varhaiskasvatusta koskeva lakimuutos 1.1.2023

Yksityisen varhaiskasvatuksen päiväkotitoiminnan ilmoitusmenettely muutettiin lailla (326/2022) lupamenettelyksi. Yksityistä varhaiskasvatusta koskevat varhaiskasvatuslain (540/2018) päivitetty luku 9 ja pykälät 51, 58, 59 ja 63 koskevat luvanvaraisuutta. Muutokset tulivat voimaan 1.1.2023.

Aiemmin varhaiskasvatustoiminta oli mahdollista aloittaa tai oleelliset muutokset toiminnassa toteuttaa heti, kun kunnan toimielin oli todennut varhaiskasvatukselle asetettujen vaatimusten täyttymisen. Kunta ilmoitti saadut päiväkoteja koskevat tiedot aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto rekisteröi palveluntuottajan palvelunantajien rekisteriin.

Yksityisen perhepäivähoidon tuottamista, toiminnan muutosta, vastuuhenkilön vaihtumista tai toiminnan lopettamista koskevia tietoja ei ilmoitettu aluehallintovirastoon. Kunnan tuli ylläpitää luetteloa yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista.

1.2. Yksityisen varhaiskasvatuksen lupamenettely (44 ja 44 a §)

Varhaiskasvatuslain muutos koskien yksityisen varhaiskasvatuksen lupamenettelyä astui voimaan 1.1.2023 alkaen. Lupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto.

Varhaiskasvatuslain 44 §:n mukaan varhaiskasvatusta järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä palveluntuottajalla on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa harjoittaa päiväkotitoimintaa. Luvan myöntää hakemuksesta aluehallintovirasto.

Luvassa päätetään:

- 1) niistä kunnista, joiden alueella päiväkotitoimintaa harjoitetaan;
- 2) toimipaikoista, joissa päiväkotitoimintaa harjoitetaan;
- 3) varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärästä kussakin toimipaikassa;
- 4) varhaiskasvatuksen järjestämisestä 13 §:n mukaisesti.

Tämän lain mukaista lupaa ja siihen sisältyviä oikeuksia ei saa myydä eikä muutoin luovuttaa kokonaan tai osittain toiselle.

Kunnan monijäsenen toimielimen tai sen määräämän viranhaltijan on annettava palveluntuottajalle ohjausta ja neuvontaa luvan hakemista varten.

Varhaiskasvatuslain 44 a §:n mukaan lupaviranomaisen tulee lupahakemuksen saatuaan pyytää kunnan monijäsenistä toimielintä suorittamaan tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö on soveltuva suunnitellulle varhaiskasvatuksen järjestämiselle ja vastaa laissa säädettyjä vaatimuksia. Tarkastuksen suorittamista varten toimielimen tulee saada lupaviranomaiselta kopio palveluntuottajan lupahakemuksesta.

Kunnan monijäsenen toimielimen tulee välittömästi pyynnön saatuaan suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa. Tarkastuksen yhteydessä lupanhakijan tulee esittää kunnan monijäseniselle toimielimelle toimipaikkaa koskeva 48 §:ssä tarkoitettu omavalvontasuunnitelma sekä lasten kanssa työskentelevän muuhun kuin työsopimussuhteiseen henkilöstöön kuuluvan henkilön osalta lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) 4 §:n 2 momentissa säädetty ote rikosrekisteristä (rikostaustaote). Kunnan monijäseninen toimielin voi tarvittaessa pyytää lausuntoa pelastus-, rakennusvalvonta- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Lausunnot saatuaan kunnan monijäsenen toimielimen tulee viipymättä koostaa lupaviranomaiselle lausunto suorittamastaan tarkastuksesta ja muilta viranomaisilta saamistaan lausunnoista. Kunnan monijäsenen toimielimen tulee kirjata lausuntoon tieto omavalvontasuunnitelman ja rikostaustaotteen esittämisestä. Kunnan monijäsenen toimielimen tulee liittää saamansa viranomaislausunnot lausuntonsa liitteeksi. Muilta osin tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Varhaiskasvatuslain pykälissä 44 b, c ja d säädetään luvan muuttamisesta, toiminnan lopettamisesta tai luvan peruuttamisesta.

1.3. Ilmoitus yksityisen perhepäivähoidon harjoittamisesta (44 e §)

Perhepäivähoitoa järjestävän tai tuottavan yksityisen palveluntuottajan on ennen toiminnan aloittamista tai sen olennaista muuttamista tehtävä kirjallinen ilmoitus varhaiskasvatuksesta vastaavalle kunnan monijäseniselle toimielimelle siinä kunnassa, jossa palveluja tuotetaan. Ilmoituksen sisällöstä säädetään varhaiskasvatuslaissa. Ilmoitusten tekemisestä, sisällöstä ja ilmoitukseen liitettävistä asiakirjoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

Kunnan monijäsenisen toimielimen tulee ilmoituksen saatuaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa välittömästi suorittaa tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö on soveltuva suunnitellulle varhaiskasvatuksen järjestämiselle ja vastaa laissa säädettyjä vaatimuksia. Kunnan monijäseninen toimielin voi tarvittaessa pyytää lausuntoa pelastus-, rakennusvalvonta- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Tarkastuksen yhteydessä palveluntuottajan tulee esittää kunnan monijäseniselle toimielimelle toimipaikkaa koskeva 48 §:ssä tarkoitettu omavalvontasuunnitelma sekä lasten kanssa työskentelevän muuhun kuin työsopimussuhteiseen henkilöstöön kuuluvan henkilön osalta lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 4 §:n 2 momentissa säädetty ote rikosrekisteristä (rikostaustaote).

Toiminta voidaan aloittaa tai olennaiset muutokset toiminnassa toteuttaa, kun kunnan monijäseninen toimielin on todennut vaatimusten täyttymisen. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa vain, jos se on välttämätöntä turvallisen ja varhaiskasvatukseen soveltuvan toimintaympäristön varmistamiseksi eikä tästä voida riittävällä tavalla varmistua ilmoituksen perusteella. Muilta osin tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Kunnan monijäsenisen toimielimen on pidettävä luetteloja yksityisen perhepäivähoidon harjoittajista.

Palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnan lopettamisesta 1 momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

1.4. Päiväkodin johtajan ja perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimeäminen (45 §)

Yksityisen palveluntuottajan on nimettävä päiväkodille 31 §:ssä tarkoitettu toiminnasta vastaava johtaja ja perhepäivähoitoon 29 §:ssä säädetyn kelpoisuusvaatimuksen täyttävä vastuuhenkilö, jotka vastaavat siitä, että varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja siellä toteutettava varhaiskasvatus täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja päiväkodin johtajan yhteystietojen muutoksesta 44 §:ssä tarkoitettun luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle. Yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus perhepäivähoidon vastuuhenkilön vaihtumisesta ja vastuuhenkilön yhteystietojen muutoksesta 44 e §:ssä tarkoitettun ilmoituksen vastaanottaneelle kunnan monijäseniselle toimielimelle.

Ilmoituksen tulee sisältää päiväkodin johtajan tai perhepäivähoidon vastuuhenkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, koulutus, työkokemus ja tehtävä toimipaikassa. Lupaviranomainen tekee päätöksen päiväkodin johtajan vaihtumisesta.

1.5. Yksityisen palveluntuottajan omavalvonta (48 §)

Varhaiskasvatuslain 48 §:n mukaan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on laadittava omavalvontasuunnitelma varhaiskasvatustoiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi ja se on pidettävä julkisesti nähtävänä. Tämä määräys koskee varhaiskasvatuslaissa (540/2018) tarkoitettuja yksityisiä varhaiskasvatuksen palveluntuottajia sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa tuotettua yksityistä varhaiskasvatusta. Yksityisen palveluntuottajan on seurattava omavalvontasuunnitelman toteutumista.

Palveluntuottajan laatima omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja sisällön ensisijainen valvontamenetelmä. Valvira antaa tarkempia määräyksiä omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatisesta ja seurannasta.

Valvira on antanut uusimman määräyksen yksityisille varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille 20.1.2021. Määräys koskee päiväkodissa ja perhepäivähoidossa tuotettua yksityistä varhaiskasvatusta.

1.6. Valvontaviranomaiset (52 § ja 53 §)

Varhaiskasvatuslain 52 §:n mukaan yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen lakisääteisiä valvontaviranomaisia ovat aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä kunnan monijäseninen toimielin tai sen määräämä viranhaltija. Varhaiskasvatuslain 53 §:n mukaan valvontaviranomaisten on toteutettava valvontaa ensisijaisesti antamalla varhaiskasvatuksen järjestäjälle tarpeellista ohjausta ja neuvontaa sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä toiminnan järjestäjän kanssa. Sosiaaliasiavastaavan toiminnan järjestämisestä varhaiskasvatuksen osalta säädetään potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista annetussa laissa (739/2023).

1.7. Yksityiseen varhaiskasvatukseen kohdistuvat valvontatoimet

Muistutus ja kantelu (54 §)

Varhaiskasvatuksen laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymättömällä lapsen vanhemmalla tai muulla huoltajalla on oikeus tehdä muistutus toiminnasta vastaavalle päiväkodin johtajalle, toimipaikan vastuuhenkilölle tai varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle. Toimipaikan on tiedotettava asiakkailleen muistutusoikeudesta riittävällä tavalla sekä järjestettävä muistutuksen tekeminen asiakkaalle mahdollisimman vaivattomaksi. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti. Muistutus voidaan tehdä myös suullisesti erityisestä syystä.

Muistutus on kirjattava ja käsiteltävä asianmukaisesti ja siihen on annettava kirjallinen vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä. Muistutukseen annettuun vastaukseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Muistutuksen tekeminen ei rajoita oikeutta hakea muutosta siten kuin siitä erikseen säädetään. Muistutuksen tekeminen ei myöskään vaikuta oikeuteen kannella asiastaan valvoville viranomaisille.

Kanteluun sovelletaan, mitä hallintolain 8 a luvussa säädetään hallintokantelusta.

Jos asiassa ei ole tehty muistutusta ja valvontaviranomainen arvioi, että kantelu on tarkoituksenmukaisinta käsitellä muistutuksena, viranomainen voi siirtää asian asianomaiseen toimipaikkaan tai varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan käsiteltäväksi. Siirto on tehtävä välittömästi arvion tekemisen jälkeen. Siirrosta on ilmoitettava kantelun tekijälle. Toimipaikan on annettava tieto siirrettyyn asiaan annetusta vastauksesta siirron tehneelle valvontaviranomaiselle. Jos asia siirretään, kantelun tutkimatta jättämisestä ei tehdä päätöstä.

Tarkastusoikeus (55 §)

Valvontaviranomainen voi tarkastaa varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan tässä laissa tarkoitettua toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimipaikat ja toimitilat.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto tai aluehallintovirasto voi määrätä kunnan toimielimen perustellusta syystä tarkastamaan yksityisen palveluntuottajan toimipaikan.

Huomautus ja huomion kiinnittäminen (57 §)

Jos varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan yhteydessä todetaan, että toiminnan järjestäjä on tämän lain mukaista toimintaa järjestäessään tai toteuttaessaan menetellyt virheellisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä eikä asia anna aiheutta muihin toimenpiteisiin, valvontaviranomainen voi antaa varhaiskasvatuksen järjestäjälle, kunnan tai kuntayhtymän virheellisestä toiminnasta vastuussa olevalle henkilölle tai yksityisen palveluntuottajan toiminnasta vastaavalle vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle.

Jos asia ei anna aiheutta huomautukseen tai muihin toimenpiteisiin, voivat valvontaviranomaiset kiinnittää 1 momentissa tarkoitettujen huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus (57 a §)

Lain 26–30 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatushenkilöstöön kuuluvan on toimittava siten, että lapsen varhaiskasvatus toteutetaan tässä laissa edellytetyllä tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun työ- tai virkasuhteisen henkilön on ilmoitettava viipymättä varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa tässä laissa säädetyn mukaisesti. Ilmoitus tulee tehdä kirjallisesti. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta varhaiskasvatuksen johtavalle viranhaltijalle.

Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä, jos se on välttämätöntä ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseksi ja epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on laadittava kirjallisena ja pidettävä julkisesti nähtävillä. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

Tässä pykälässä tarkoitettut ilmoitukset säilytetään, kunnes vuosi on kulunut sen kalenterivuoden päättymisestä, jona ilmoitus tehtiin.

Varhaiskasvatuslain 57 b §:ssä säädetään ilmoituksen johdosta tehtävistä toimenpiteistä. Ilmoituksen vastaanottaneen varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavan henkilön tulee ilman aiheetta viivytystä käynnistää tarvittavat toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei pystytä itsenäisesti poistamaan varhaiskasvatuksen toimipaikassa, on varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan annettava asiassa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen aluehallintovirastolle tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa toimenpiteistä huolimatta poisteta.

Määräyksen antaminen (58 §)

Jos varhaiskasvatuksen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on

asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos asiakasturvallisuus sitä edellyttää, toiminta voidaan määrätä välittömästi keskeytettäväksi taikka toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kieltää välittömästi. Jos palvelujentuottaja ei ole täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan tai palveluntuottajalle ei ole myönnetty lupaa päiväkotitoiminnan harjoittamiselle, tulee toimipaikka määrätä välittömästi suljettavaksi.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa toiminnan järjestäjän noudattamaan 1 momentissa tarkoitettua määräystä sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimipaikan, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.

1.8. Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen yhteistyö (59 §)

Valvontaviranomaisten ja lupaviranomaisen on toimittava yhteistyössä tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoitaessaan.

Kunnan toimielimen on heti ilmoitettava tämän lain mukaisessa valvonnassa tietoonsa tulleista puutteellisuuksista tai epäkohdista sekä 55–58 §:n perusteella tekemistään toimenpiteistä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle tai aluehallintovirastolle. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tai aluehallintoviraston on ilmoitettava 55–58 §:n perusteella tekemistään yksityisiä palvelujentuottajia koskevista toimenpiteistä niiden kuntien toimielimille, joiden alueella palveluja tuotetaan.

Valvontaviranomaisella on oikeus saada poliisilta virka-apua 56 §:n mukaisen tarkastuksen sekä 58 §:n mukaisen keskeyttämisen ja käyttökiellon toteuttamiseksi.

Jos 52 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen saa tietoonsa, että palveluntuottajan toiminnassa on 44 d §:n mukaisia luvan peruuttamisen edellytyksenä olevia puutteita, sen tulee ilmoittaa asiasta lupaviranomaiselle. Ennen luvan peruuttamista koskevan päätöksen tekemistä, lupaviranomainen voi pyytää valvontaviranomaisen lausuntoa.

1.9. Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Yleinen tuki muodostuu yksittäisistä tukimuodoista (varhaiskasvatuslaki 15 a § 1 mom).

Jos 1 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee vahvempaa tukea, on tukea annettava tehostettuna tukena lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tehostettu tuki muodostuu säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tukimuodoista (varhaiskasvatuslaki 15 a § 2 mom).

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästyisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen, on tukea annettava yksilöllisesti suunniteltuna erityisenä tukena. Erityinen tuki muodostuu useista tukimuodoista ja on jatkuvaa ja kokoaikaista (varhaiskasvatuslaki 15 a § 3 mom).

Lapselle annettava tuki voi sisältää lapsen tarvitsemia pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia toimenpiteitä (varhaiskasvatuslaki 15 b § 1 mom).

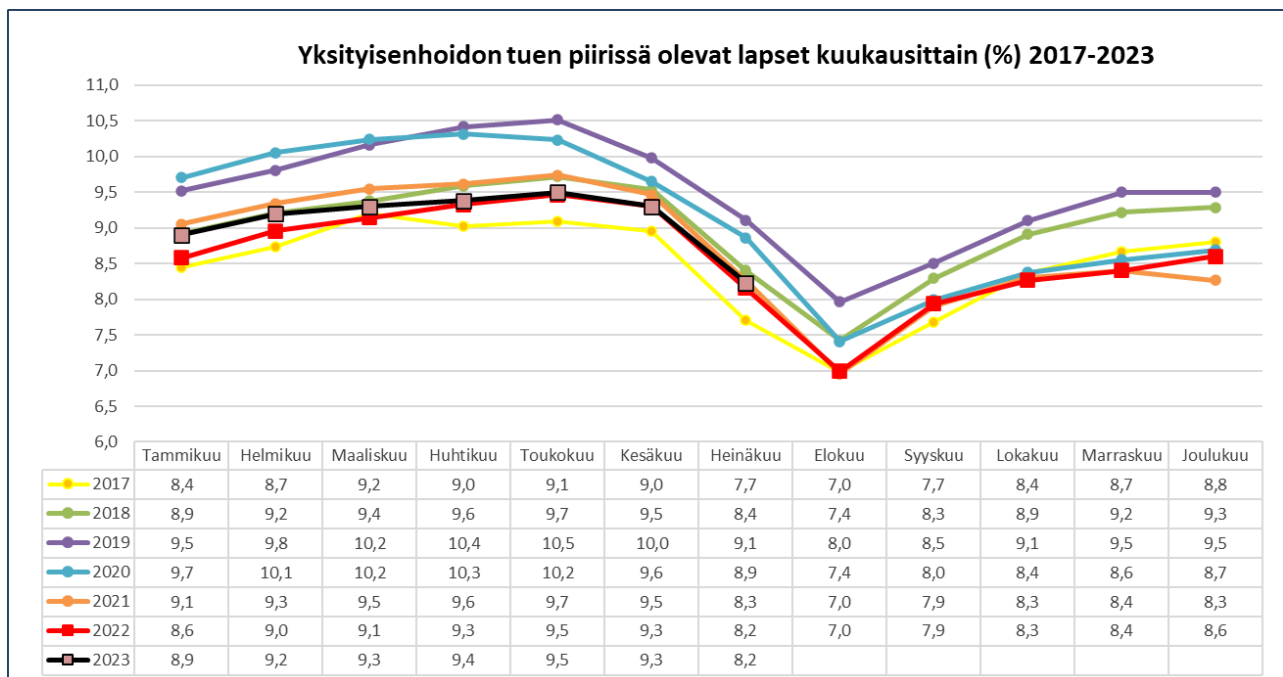
Lapsella on hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä oikeus saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä (varhaiskasvatuslaki 15 c §).

Varhaiskasvatustalain 15 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tuesta on tehtävä hallintopäätös viipymättä. Päätöksessä on mainittava 15 b §:n mukaiset tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja 15 c §:n mukaiset tukipalvelut. Päätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa oleva kunta. Jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan tuottama varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta. Lapsen 15 c §:n mukaisista tukipalveluista tulee antaa hallintopäätös silloin, kun asiasta ei päätetä edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen yhteydessä (varhaiskasvatustalain 15 d §).

2 YKSITYISTEN PALVELUNTUOTTAJIEN JÄRJESTÄMÄ VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS HELSINGISSÄ TOIMINTAKAUDELLA 2022–2023

Helsingissä tarjotaan varhaiskasvatusta kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Yksityiset varhaiskasvatuksen palvelut täydentävät kunnallisia palveluja ja tarjoavat samalla perheille mahdollisuuden valita esimerkiksi kielipainotteista varhaiskasvatusta (ruotsi, englanti, ranska, saksa, espanja, venäjä, viro), erityiseen pedagogiikkaan painottunutta varhaiskasvatusta (montessori, steiner) tai sisällöllisesti painottunutta varhaiskasvatusta (katsomus, luonnossa kotonaan, musiikki, liikunta, taide ja tiede).

Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vaihtelee hieman kuukausitasolla. Enimmillään lapsia on ollut yksityisen hoidon tuen piirissä toukokuussa, toimintakaudella 2022–2023 lasten osallistumisaste oli 9,5 %. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevat lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa tai perheeseen on palkattu yksityisen hoidon tuella työsopimussuhteinen hoitaja.

Helsingin eri alueilla osallistumisaste on erilainen riippuen yksityisen varhaiskasvatuksen tarjonnan määrästä. Helsingin korkein osallistumisaste oli toimintakaudella 2022–2023 (1.8.2022 – 31.7.2023) oli Eteläisessä suurpiirissä 10,5 % (1–2-vuotiaat) ja 14 % (3–6-vuotiaat). Matalin osallistumisaste oli koillisessa

suurpiirissä 3,9 % (1–2-vuotiaat) ja 4,2 % (3–6-vuotiaat). Yksityisen hoidon osallistumisaste lasketaan yksityisen hoidon tukea saavien saman ikäisten lasten väestömäärästä.

Toimintavuonna 2022–2023 yksityisiä päiväkotitoiminnan palveluntuottajia oli Helsingissä yhteensä 62, joista suomen- tai muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa 57 ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa viisi (5).

2.1. Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoito

Yksityisten palveluntuottajien tarjoama varhaiskasvatus ajalla 1.8.22–31.7.23 (toimipaikkojen lukumäärä):

Varhaiskasvatus- ja esiopetustoiminta	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022	2022– 2023
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	137	139	130	127	109
Yksityiset päiväkodit (SVES)	8	7	7	7	7
Yksityiset päiväkodit yhteensä	145	146	137	133	116
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit	54	60	56	52	44
Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestävät päiväkodit (SVES)	1	1	1	1	0
Esiopetusta järjestävät yhteensä	55	61	57	53	44
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	1	2	3	3	0
Yksityiset perhepäivähoitajat	20	20	17	17	17

* luvuissa on mukana myös kesken toimintakautta lopettaneet toimipisteet

2.2. Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävä esiopetus

Helsingissä perusopetuslain mukaista maksutonta esiopetusta voivat kunnan lisäksi järjestää Helsingin alueella sijaitsevat yksityiset koulut, päiväkodit tai muut julkisen palvelun tuottajat, jotka kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen tai ruotsinkielinen jaosto on hyväksynyt toimintakausittain esiopetuksen järjestämipaikaksi. Jaostot päättävät myös oppilaaksioton kriteereistä ja oppilaaksiottoalueista. Yksityisessä toimipaikassa annettavan perusopetuslain mukaisen esiopetuksen tavoitteet ja sisällöt määrittyvät perusopetuslain (628/1998) lisäksi Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmassa (2016, tarkennettu perusteiden mukaisesti 2022).

Yksityisen palveluntuottajan toimipaikka voi hakea vuosittain perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäväksi toimipaikaksi. Esiopetusta järjestävän toimipaikan edellytykset esiopetuksen järjestämiseen tarkistetaan ennen toimipaikoista päättämistä. Näitä edellytyksiä ovat esimerkiksi neljän tunnin maksuttoman esiopetuksen järjestäminen, maksuttoman esiopetusmateriaalin ja aterian tarjoaminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja esiopetuksen ryhmäkokoedellytysten toteutuminen. Toimipaikat hyväksytään esiopetusta antaviksi toimipaikoiksi alustavasti kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa syksyisin. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaava palvelu vahvistaa alustavasti hyväksytyjen toimipaikkojen esiopetuksen järjestämisen edellytykset tammikuussa tapahtuvan esiopetukseen hakemisen jälkeen.

2.3. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien varhaiskasvatuspaikkojen ja lasten määrä

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä ajalla 1.8.–31.7. (toimipisteisiin rekisteröity maksimipaikkamäärä):

Varhaiskasvatuspaikkojen määrä yksityisessä varhaiskasvatuksessa	2018–2019	2019–2020	2020–2021	2021–2022	2022–2023
Yksityiset päiväkodit (suomenkieliset palvelut)	4801	4931	4755	4800	4378
Yksityiset päiväkodit (SVES)	241	227	227	227	227
Yksityiset ryhmäperhepäiväkodit	8	16	24	24	0
Yksityisen ryhmäperhepäiväkodit (SVES)	0	0	0	0	0
Yksityiset perhepäivähoitajat	80	80	68	68	68
Yksityiset perhepäivähoitajat (SVES)	0	0	0	0	0

Yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä ajalla 1.8.–31.7.:

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevat lapset	2018–2019	2019–2020	2020–2021	2021–2022	2022–2023
Yksityisissä päiväkodeissa enimmillään lapsia	3889	4022	3723	3517	3512
Yksityisissä päiväkodeissa vähiten lapsia	2930	3145	2889	2659	2950
Viisivuotiaiden maksuttomassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset	549	739	764	615	667
Esiopetuksessa yksityisessä päiväkodissa olevat lapset	429	545	436	445	367
Yksityisessä perhepäivähoidossa olevat lapset	72	69	70	66	51

2.4. Yksityisen hoidon tuki

Valitessaan yksityisen varhaiskasvatuksen perhe voi hakea yksityisen hoidon tukea Kansaneläkelaitokselta (Kela). Yksityisen hoidon tuki muodostuu lakisääteisistä osista eli hoitorahasta ja tulosisidonnaisesta hoitolisästä, sekä Helsinki-lisästä.

Yksityisen hoidon tuki (1.3.2023 alkaen)	Hoitoraha	Hoitolisä*	Helsinki-lisä**	Tuet yhteensä
Päiväkotihoido, alle 3-vuotias lapsi	192,28	0–265,85	647,00	839,28–1165,13
Päiväkotihoido, yli 3-vuotias lapsi	192,28	0–265,85	387,00	579,28–905,13
Perhepäivähoito, alle 3-vuotias lapsi	192,28	0–265,85	337,00	529,28–855,13
Perhepäivähoito, yli 3-vuotias lapsi	192,28	0–265,85	177,00	369,28–695,13
Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	70,75	0–132,93	67	137,75–330,68

* Hoitolisä määräytyy perheen tulojen mukaan. Jos perhe saa hoitolisää, perheelle maksetaan 60 euron ylimääräinen Helsinki-lisä.

** Helsinki-lisä maksetaan kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta eli silloin, kun hoitosopimuksen mukainen varhaiskasvatusaika on yli 25 tuntia viikossa (ehto ei koske esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta).

2.5. Yksityiseen varhaiskasvatukseen maksettavat korvaukset ja käynnistämistuki

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan on Helsingissä mahdollista hakea Helsingin kaupungilta korvausta 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta, sisaruskorvausta sekä lapsen tukeen liittyvää korvausta ja perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen osallistuvien lasten osalta esiopetuskorvausta. Näiden korvausten lisäksi palveluntuottajalla oli mahdollisuus 31.12.2022 saakka hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen perustamisen tai jo toiminnassa olevan toimipisteeseen laajentamisen kustannuksiin.

Korvaus 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttomasta varhaiskasvatuksesta

Yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan suomenkielisessä ja ruotsinkielisessä yksityisessä varhaiskasvatuksessa (päiväkoti ja perhepäivähoito) olevista helsinkiläisistä viisivuotiaista lapsista neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osalta korkeintaan 160 euron lapsikohtainen korvaus hakemuksesta, jonka palveluntuottaja tekee kuukausittain. Korvaus maksetaan kunakin toimintavuonna Helsingin kaupungissa päätetyltä esiopetuksen toiminta-ajalta. Palveluntuottajan tulee alentaa lapsen varhaiskasvatuksen asiakasmaksua korvausta vastaavalla määrällä. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee korvauksia koskevat maksupäätökset.

Korvausta ei makseta pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvista esiopetuksessa olevista viisivuotiaista lapsista eikä vieraskielisessä kaksivuotisessa esiopetuksessa olevista lapsista (sopimuskoulut).

Sisaruskorvaus

Yksityiselle palveluntuottajalle maksetaan sisaruskorvausta, kun helsinkiläisperheestä useampi kuin yksi lapsi on yksityisessä tai yksityisessä ja kunnallisessa suomenkielisessä tai ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Korvaus maksetaan lapsikohtaisesti kuukausittain tehtävästä hakemuksesta sille tai niille palveluntuottajille, joiden varhaiskasvatusyksiköissä perheen nuorimman lapsen sisarukset ovat. Jos nuorimman lapsen sisarus tai sisarukset ovat kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, korvaus maksetaan kuitenkin sille palveluntuottajalle, jonka varhaiskasvatusyksikössä perheen nuorin lapsi on. Korvauksen määrä on korkeintaan 150 euroa kuukaudessa ja palveluntuottajan tulee alentaa lapsen varhaiskasvatuksen asiakasmaksua korvausta vastaavalla määrällä. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö tekee korvauksia koskevat maksupäätökset.

Lapsen tukeen liittyvä korvaus

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottaja on voinut 1.8.2022 alkaen saada enimmillään 2 900 euron /kk lapsikohtaisen korvauksen, mikäli yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevalle helsinkiläiselle lapselle on tehty varhaiskasvatuslain mukainen hallintopäätös tehostetusta tuesta, erityisestä tuesta tai varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämistä yleisen tuen tulkitsemis- ja avustamispalveluista tai yksityisen palveluntuottajan antamassa esiopetuksessa olevalle helsinkiläiselle lapselle on perusopetuslain mukaisesti aloitettu tehostettu tuki tai tehty hallintopäätös erityisestä tuesta, ja siitä aiheutuu palveluntuottajalle kustannuksia. Korvausta voi hakea korkeintaan toimintakaudeksi kerrallaan. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö päättää korvauksen maksamisesta yksityiselle palveluntuottajalle.

Lapsikohtainen korvaus voidaan myöntää ryhmän lapsimäärän pienentämiseen tai ryhmäkohtaisen tai lapsikohtaisen avustajan tuesta aiheutuviin kustannuksiin. Varhaiskasvatuksen ja täydentävän

varhaiskasvatuksen osalta korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että palveluntuottaja ei ole korottanut lapsen varhaiskasvatusmaksua niiden kustannusten johdosta, joista korvausta haetaan.

Esiopetuskorvaus ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuet

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle maksetaan lapsikohtaisena esiopetuskorvauksena 520 euroa kuukaudessa 10 kuukaudelta vuodessa. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö hyväksyy esiopetuskorvausta koskevat maksusitoumukset perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäville toimipisteille. Palveluntuottajat toimittavat kuukausittain laskun tuottamastaan esiopetuksesta kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Jos lapsi on perusopetuslain mukaisen maksuttoman esiopetuksen lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa (täydentävä varhaiskasvatus), palveluntuottaja perii sen osalta itse määrittelemänsä maksun. Lapsesta voidaan tässä tapauksessa hakea kelasta yksityisen hoidon tukea. Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisistä osista ja Helsinki-lisästä, jota on esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista maksettu 1.8.2022 alkaen (tuen määrät merkitty yllä olevaan taulukkoon).

Yksityisen varhaiskasvatuksen käynnistämistuki

Yksityisillä palveluntuottajilla oli mahdollisuus 31.12.2022 saakka hakea käynnistämistukea uuden yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteen hankkimisesta tai toiminnan laajentamista varten tehdyistä muutostöistä aiheutuviin kustannuksiin, sekä varhaiskasvatustoiminnan käynnistämisessä tarvittavan irtaimiston hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin. Tukea myönnettiin Helsingin kaupungin alueella harjoitettavaan yksityiseen päiväkotitoimintaan ja kahden hoitajan ryhmäperhepäiväkotitoimintaan. Käynnistämistukea voitiin myöntää enintään 30 000 euroa (uusi toimipiste, enintään 1000 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka) tai 15 000 euroa (laajennus, enintään 500 euroa per uusi varhaiskasvatuspaikka).

Käynnistämistukiin vuosittain varattu määräraha oli 150 000 euroa. 1.8.2022-31.12.2022 välisenä aikana tulleiden hakemusten johdosta käynnistämistukea myönnettiin neljälle (4) yksityiselle palveluntuottajalle. Kaksi (2) käynnistämistukihakemusta jätettiin myöhässä tulleina tutkimatta ja kaksi (2) hakemusta peruttiin.

2.6. Yksityisissä päiväkodeissa järjestettävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Yksityinen palveluntuottaja määrittelee itse tarjoamansa palvelun hinnan, joka vaihtelee päiväkoti- ja tuottajakohtaisesti. Tuottaja vähentää määrittelemästään varhaiskasvatusmaksun hinnasta perheen saaman yksityisen hoidon tuen ja kuntalisän sekä mahdollisen 5-vuotiaiden neljän tunnin maksuttoman korvauksen ja sisaruskorvauksen. Perheelle jää maksettavaksi varhaiskasvatusmaksusta vähennetyn yksityisen hoidon tuen summan ja mahdollisten 5-vuotiaiden/sisaruskorvauksen/esiopetuskorvauksen jälkeen jäävä omavastuuosuus. Esiopetus on perheille maksutonta ja perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestäville toimipaikoille maksetaan esiopetuskorvaus.

Suomenkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2022–2023 (1.8.2022–31.7.2023) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0–3-vuotiaat	3–4-vuotiaat	5-vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200 €	1,1 %	1 %	19,2 %	11,8 %
201–300 €	5,5 %	5,8 %	31,7 %	25,5 %
301–400 €	26,1 %	28,8 %	39,4 %	43,1 %
401–500 €	29,3 %	35,6 %	6,8 %	17,6 %
501–600 €	20,7 %	25 %	1,9 %	2 %
601 €->	17,4 %	4,8 %	1 %	0 %

* Omavastuuosuudessa ei ole huomioitu mahdollista tulosidonnaista hoitolisää ja Helsinki-lisän korotusta

* Viisivuotiaiden omavastuuosuuden summasta on vähennetty 4 tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen osuus

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain alle 3-vuotiaille lapsille

* Osa päiväkodeista järjestää varhaiskasvatusta vain yli 3-vuotiaille lapsille

* Osa päiväkodeista järjestää vain esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta

Ruotsinkielisten palvelujen valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien varhaiskasvatusmaksujen omavastuuosuudet ikäluokittain toimintakaudella 2021–2022 (1.8.2021–31.7.2022) *:

Varhaiskasvatusmaksun omavastuuosuus €	0–3-vuotiaat	3–4-vuotiaat	5-vuotiaat	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus
<-200 €	0 %	0 %	7 %	0 %
201–300 €	71 %	71 %	29 %	0 %
301–400 €	29 %	29 %	0 %	0 %

2.7 Varhaiskasvatustoiminnan aloittaminen ja muutokset toiminnassa

Päiväkotitoiminta

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaanotti palveluntuottajien ilmoitukset liitteineen yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisesta ennen sen aloittamista tai olennaista muuttamista sekä toiminnan lopettamisesta 31.12.2022 asti. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu tarkasti ilmoitukset liitteineen, pyysi mahdolliset täydennykset ja liitti mukaan tarvittaessa aluepäällikön lausunnon. Ilmoitus liitteineen lähetettiin aluehallintovirastoon rekisteröitäväksi. Toiminnan sai aloittaa tai muutoksen toteuttaa kunnan todettua varhaiskasvatukselle asetettujen edellytysten täyttyminen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen päiväkotitoiminnan ilmoitusmenettely muutettiin lailla (326/2022) lupamenettelyksi 1.1.2023 alkaen. Aluehallintovirasto toimii lupaviranomaisena ja vastaanottaa lupahakemukset sekä ilmoitukset toiminnassa tapahtuneista muutoksista tai lopettamisesta. Aluehallintovirasto pyytää kuntaa lausumaan toimipaikan soveltumisesta päiväkotitoimintaan. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu suorittaa tarkastuksen tiloissa lausuntopyyntön saatuaan. Lausunto kirjoitetaan tarkastuskäynnin ja tilojen soveltuvuutta koskevien asiakirjojen perusteella, tarvittaessa pyydetään lausuntoa pelastus-, rakennusvalvonta- ja terveydensuojeluviranomaisilta. Kunnan lausunto mahdollisine liitteineen toimitetaan aluehallintovirastoon, joka myöntää luvan toiminnan edellytysten täyttyessä. Aluehallintovirasto ilmoittaa kunnalle myöntämästään luvasta. Yksityinen palveluntuottaja voi aloittaa päiväkotitoiminnan tai toteuttaa luvassa tapahtuvat muutokset vasta sitten, kun aluehallintovirasto on myöntänyt luvan.

Jokaisen toiminnassa olevan yksityisen palveluntuottajan tulee hakea lupaa päiväkotitoimintaan siirtymäkauden aikana 1.1.2023-31.12.2026. Tuottajan tulee kuitenkin hakea lupaa heti, jos päiväkoteja lisätään, vähennetään tai päiväkodin osoite muuttuu, varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärä muuttuu, vuorohoidon järjestämisessä tapahtuu muutoksia, tai määräämisvaltaa käyttävien tiedoissa tapahtuu muutoksia.

Osa muutoksista ilmoitetaan 1.1.2023 alkaen edelleen ilmoitusmenettelyllä, mutta ilmoitukset toimitetaan aluehallintovirastoon. Näitä muutoksia ovat palveluntuottajan tiedoissa tapahtuvat muutokset, päiväkodin johtajan vaihtuminen tai toiminnan lopettaminen.

Aloittaneet ja lopettaneet päiväkodit 1.8.2022–31.7.2023

	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022	2022– 2023
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, päiväkotit	20	6	4	7	2
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, päiväkotit	8	12	9	18	4
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, päiväkotit (SVES)	0	0	0	0	0
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, päiväkotit (SVES)	1	0	0	0	0

Perhepäivähoito

Yksityiset palveluntuottajat toimittavat ilmoituksen yksityisen perhepäivähoitotoiminnan tuottamisesta tai muutoksesta liitteineen Helsingin kaupungin kirjaamoon. Ilmoitus liitteineen tarkastetaan yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavassa palvelussa ja palveluvastaava tekee hyväksymiskäynnin perhepäivähoitajan tiloissa. Mikäli toiminta täyttää varhaiskasvatuslain mukaiset edellytykset, tekee yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö viranhaltijapäätöksen ajossa varhaiskasvatuslain mukaisten edellytysten täyttymisestä toiminnan aloitusvaiheessa.

Yksityinen palveluntuottaja voi aloittaa varhaiskasvatustoiminnan, kun päätös varhaiskasvatuslain mukaisten edellytysten täyttymisestä on tehty. Yksityinen palveluntuottaja ilmoittaa kuntaan mahdollisesti toiminnassa tapahtuvista muutoksista tai toiminnan lopettamisesta.

Vastaanotetut perhepäivähoidon ilmoitukset 1.8.2022–31.7.2023

Perhepäivähoidon ilmoitukset	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022	2022– 2023
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, ryhmäperhepäiväkotit	0	1	1	0	0
Varhaiskasvatustoiminnan aloitus, perhepäivähoitaja	0	0	0	3	3
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, ryhmäperhepäiväkotit *	0	0	0	3	0
Varhaiskasvatustoiminnan lopetus, perhepäivähoitaja	0	1	2	2	5

3 YKSITYISEN VARHAISKASVATUKSEN ENNAKOLLISEN OHJAUKSEN JA VALVONNAN TOTEUTTAMINEN TOIMINTAKAUDELLA 2022–2023 (1.8.2022 - 31.7.2023)

Suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö johtaa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavaa palvelua. Palvelukokonaisuuteen kuuluu kaksi palveluvastaavaa, erityissuunnittelija ja kaksi kiertävää varhaiskasvatuksen erityisopettajaa.

Ruotsinkielisen yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisena toimii ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikkö/chef för småbarnspedagogiken. Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden ennakollisen ohjauksen ja valvonnan toteuttaa yksityisen varhaiskasvatuksen yksikön palveluvastaava, joka raportoi ohjauksen ja valvonnan toteutumisesta ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen päällikölle. Yksi palvelukokonaisuuteen kuuluvista ruotsinkielisistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista konsultoi yksityisten päiväkotien henkilöstöä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksella ja valvonnalla tarkoitetaan asiakkaan neuvontaa, säännöllistä normeihin ja säädöksiin perustuvaa ohjausta sekä informaatio-ohjausta varhaiskasvatuksesta ja sen järjestämisestä palveluntuottajille ja päiväkodin johtajille. Ennakollista ohjausta ja valvontaa toteutetaan ennalta sovituilla vuosittaisilla ohjauksen käynnillä, joiden avulla varmistetaan varhaiskasvatuspalvelun laatu ja lainmukaisuus toimipaikoissa. Ohjausta ja neuvontaa toteutetaan myös palveluntuottajille ja henkilöstölle suunnattujen koulutusten, informatiivisten tilaisuuksien ja monikanavaisen tiedotuksen avulla. Ohjauksen tavoitteena on varhaiskasvatuslain ja muiden säädösten mukainen laadukas varhaiskasvatus sekä toiminnan kehittäminen.

Ennakolliseen ohjaukseen ja valvontaan sisältyy myös ohjausta ja neuvontaa yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan aloitus- ja lopetusvaiheessa sekä toiminnassa tapahtuvien muutosten osalta. Yksityisen varhaiskasvatuksen päiväkotitoiminnan ilmoitusmenettely muutettiin lailla (326/2022) lupamenettelyksi 1.1.2023. Vaikka aluehallintovirasto myöntää luvan päiväkotitoiminnan aloittamiselle, on yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tehtävänä edelleen ohjata ja neuvoa palveluntuottajia varhaiskasvatuspalveluiden suunnitteluvaiheessa.

3.1. Ohjauksen käynnit yksityisissä päiväkodeissa

Yksityisissä päiväkodeissa annettavaa varhaiskasvatusta ohjataan ja valvotaan pääsääntöisesti vähintään kerran vuodessa toteutettavilla ohjauksen käynnillä, jotka tehdään jokaiseen toimipaikkaan. Ohjauksen käynnillä tarkastetaan varhaiskasvatuslain ja säädösten mukaisen varhaiskasvatuksen toteutuminen. Käynnille osallistuu palveluvastaava ja päiväkodin johtaja sekä tarvittaessa myös varajohtaja, esiopetuksesta vastaava opettaja ja/tai palveluntuottajan edustaja/edustajat.

Ennen ohjauksen käyntiä yksityisen varhaiskasvatuksen toimipaikat toimittavat yksityisen varhaiskasvatuksen palveluun yksityisen päiväkodin toimintatietolomakkeen, jonka avulla tarkastetaan ja keskustellaan varhaiskasvatuslain mukaisten toimintaedellytysten toteutumisesta.

Lomakkeen liitteenä toimitetaan seuraavat asiakirjat suomen- tai ruotsinkielisenä:

- päivitetty Valviran oma valvontasuunnitelma
- viimeisin paloviranomaisen palotarkastuspöytäkirja ja jälkivalvontapöytäkirja
- yksikön toimintasuunnitelma
- tarvittaessa kuluvan toimintakauden rekrytointiselvitykset ei-kelpoisen henkilöstön osalta

Ohjauskäynneillä palveluvastaavat havainnoivat ryhmän/ryhmien toimintaa, käyvät pedagogista keskustelua varhaiskasvatuksen laadusta, vuosittain päivitettävän yksikön toimintasuunnitelman tekemisen prosessista, toimintasuunnitelman ja ryhmien pedagogisten suunnitelmien sisällöstä sekä varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista. Toimintaedellytysten tarkistamisen ja pedagogisen keskustelun lisäksi vuosikäynnillä tarkastetaan myös päiväkodin toimintatilat.

Yksityisissä toimipaikoissa järjestettävää esiopetusta ohjataan ja valvotaan yksityisen varhaiskasvatuksen vuosittaisilla ohjauskäynneillä. Esiopetusta järjestävät toimipaikat lisäävät esiopetusta koskevan sisällön vuosittain tehtävään yksikön toimintasuunnitelmaan sekä tekevät esiopetusryhmää koskevan pedagogisen suunnitelman. Toimintasuunnitelman ja ryhmän pedagogisen suunnitelman toteutumisesta ja arvioinnista käydään keskustelua ohjauskäynneillä.

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden ohjauksessa ja valvonnassa olevien yksityisten päiväkotien ohjauskäynnit toteutetaan samalla tavalla kuin suomenkielisen palvelukokonaisuuden ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipaikkojen.

Toimintakaudella 2022–2023 tehtiin suomenkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin yksityisiin päiväkoteihin yhteensä 114 ohjauskäyntiä ja ruotsinkielisten palvelujen ohjauksessa ja valvonnassa oleviin päiväkoteihin 7 ohjauskäyntiä. Kahteen (2) suomenkielisten palveluiden ohjauksessa ja valvonnassa olevaan toimipisteeseen ei tehty ohjauskäyntiä, koska toinen päiväkodeista aloitti toimintansa vasta 6.6.2023 ja toisessa ei ollut toimintaa remontin takia koko toimintavuonna. Osalle päiväkodeista pidettiin myös toinen etäohjauskäynti, tällöin ohjausta annettiin mm. ryhmän pedagogisen suunnitelman tai toimintasuunnitelman tekemisessä tai arvioimisessa.

3.1.1. Ohjauskäyntien sisältö

Toimintavuoden ohjauskäynneillä painottuivat seuraavat teemat:

- henkilöstön kelpoisuuden ja määrän tarkastelu sekä ryhmien muodostaminen
- ohjaus ja keskustelu varhaiskasvatustilain muutoksista kuten inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen, lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen
- toimintasuunnitelman tekeminen sekä toiminnan toteuttaminen ja kehittäminen kaveritaitojen, kestävän kehityksen sekä päiväkodin valitseman kehittämistavoitteen osalta
- esiopetuksen toteuttaminen
- pedagoginen keskustelu toiminnan havainnoinnin perusteella

Ohjauskäyntien pedagogisissa keskusteluissa korostuivat varhaiskasvatuksen laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen. Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa edellytetään varhaiskasvatustoimijoita käyttämään Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset –asiakirjaa varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Karvin mallin käyttöönotto ja sen soveltaminen oman toimipisteen toiminnan kehittämisessä vaatii edelleen harjoittelua, vaikka malli on ollut käytössä jo edellisinä toimintavuosina.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala edellyttää yksityisiä päiväkoteja tekemään vuosittain varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelman Helsingin kaupungin toimintasuunnitelmapohjalle. Kaikkia toimipisteitä edellytetään arvioimaan toimintaa Helsingin kaupungin arviointitaulukoilla. Yksityiset päiväkodit asettavat kunnallisten päiväkotien tavoin kaupunkistrategiasta nousevia tavoitteita toiminnan kehittämiseksi. Toiminnalle asetettujen tavoitteiden lisäksi asetetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen tavoite. Päiväkoteja edellytetään myös tekemään kunnallisten päiväkotien tavoin

ryhmäkohtaiset pedagogiset suunnitelmat ja arvioinnit, mutta suunnitelma oli mahdollista tehdä päiväkodin omalle pohjalle tai käyttää Helsingin kaupungin pohjaa.

Ohjauskäynneillä keskusteltiin käytössä olevista arviointitavoista, arvioinnin säännöllisyydestä sekä tavoitteiden, kriteerien ja arviointityökalujen muodostamisesta sekä ohjattiin tarvittaessa suunnitelman tekemisessä tai arvioinnin toteuttamisessa. Monessa toimipaikassa oli käytössä Helsingin pohja, osassa toimipaikan tai tuottajan oma suunnitelmapohja. Kaikissa toimipaikoissa ei ollut käytössä kirjallista pedagogista suunnitelmaa tai arviointipohjia. Päiväkodin johtajaa ohjattiin varmistamaan ryhmäkohtaisten pedagogisten suunnitelmien tekeminen johtamassaan päiväkodissa sekä suositeltiin ottamaan käyttöön Helsingin pedagoginen suunnitelmapohja tai käyttämään sitä apuna toimipaikan oman suunnitelman päivittämisessä. Ohjauskäynneillä saadun palautteen perusteella yksityisten päiväkotien henkilökunta oli tyytyväinen mahdollisuuteen käyttää valmista ryhmäkohtaista suunnitelmaa ja se koettiin toimivana työkaluna toimipaikoissa.

Toimintakauden 2022–2023 ohjauskäynneillä nousi esille puutteita toiminnan järjestämisessä. Puutteita esiintyi esimerkiksi kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön määrässä, turvallisuuden ylläpitämisessä (lähietsintä- tai poistumisen/sisälle suojautumisen harjoittelussa puutteita), omavalvontasuunnitelman päivittämisessä tai ilmoitusvelvollisuuden noudattamisessa päiväkodin johtajan vaihtumisen osalta. Päiväkodin johtajaa ja palveluntuottajaa ohjattiin noudattamaan varhaiskasvatustalain, varhaiskasvatussuunnitelmaa ja muuttamaan toimintatapoja. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia ja päiväkodin johtajia kutsuttiin tarvittaessa myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle keskustelemaan esille nousseista puutteista ja niiden korjaamisesta.

Ohjauskäynnin keskustelu, ohjaus tai neuvonta eivät tarkoita vain puutteita tai toiminnassa olevia epäkohtia. Ohjauksen ja neuvonnan avulla pyritään parantamaan varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen laatua ja kehittämään toimintatapoja yhteistyössä päiväkodin johtajan ja palveluntuottajan kanssa.

Varhaiskasvatustalain mukaisten toimintaedellytysten parantamiseen liittyvä ohjeistus ohjauskäynneillä:

Ohjeistus ohjauskäynnillä
Varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi toimintasuunnitelman päivitys, ryhmien muodostaminen, katsomuskasvatus, lapsen vasu, kiusaamisen ennaltaehkäisy ja kaveritaidot
Henkilöstöön liittyvä ohjeistus Esimerkiksi kelpoisuudet, mitoitus, vastuuhenkilön vaihtumisesta ilmoittaminen, henkilöstön sijoittuminen ryhmiin
Turvallisuuteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi poistumisharjoituksen tai lähietsinnän harjoittelemine, turvallisuusohjeistusten tekeminen, turvallisuuskierrosten tekeminen, turvallisuuskoulutukset, lääkehoitosuunnitelman tekeminen
Omavalvontaan, ruokailun järjestämiseen tai siisteyteen liittyvä ohjeistus Esimerkiksi omavalvontasuunnitelman päivitys tai esille laittaminen, varhaiskasvatuspaikkamäärän ylitys, määräaikaisten rakennusluvan uusiminen
Varhaiskasvatuksen suunnittelu, laadun arviointi ja toiminnan kehittäminen Ryhmäkohtaisten pedagogisten suunnitelmien tekeminen, arviointi ja kehittäminen Karvin laadun arvioinnin asiakirjaan perustuen
Puuttuvien asiakirjojen toimittaminen ohjauskäynnin jälkeen Esimerkiksi tarkastusasiakirjat, selvitykset ja suunnitelmat

3.1.2. Yksityisten päiväkotien henkilöstö

Yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteiden henkilöstö koostuu varhaiskasvatuksen opettajista, varhaiskasvatuksen lastenhoitajista sekä ei-kasvatusvastuullisista ryhmä- tai lapsikohtaisista avustajista, päiväkotiapulaisista tai muulla nimikkeellä työskentelevistä apulaisista. Osa päiväkotien johtajista toimi samalla myös ryhmässä toimivana varhaiskasvatuksen opettajana. Osassa yksityisistä päiväkodeista toiminnasta vastaavana johtajana toimii vain hallinnollisissa tehtävissä oleva johtaja, jolloin häntä ei lasketa päiväkodin kasvatusvastuulliseksi henkilöksi. Näillä johtajilla oli 1–4 toimipistettä johdettavana. Yksityisissä päiväkodeissa toimii myös päiväkotiapulaisia. Osassa päiväkodeista päiväkotiapulaista ei ole ja kasvatusvastuullinen henkilöstö huolehtii silloin esimerkiksi päivän aikana tehtävistä ruokahuollon ja siivouksen tehtävistä. Joissakin yksityisissä päiväkodeissa siivous on järjestetty muun työntekijän toimesta esimerkiksi iltasiivouksena. Osassa päiväkodeista kävi myös ulkopuolisia kerho- tai muita ohjaajia esimerkiksi kielikerhon-, musiikkikerhon- tai taidekerhon ohjaajia. Nämä kerhopalvelut olivat asiakkaille yleensä lisämaksullisia palveluja. Maksulliset kerhot eivät korvanneet varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa.

Varhaiskasvatuslain mukaisten kelpoisuusedellytysten täyttävän henkilöstön rekrytointihaasteet heijastuivat edelleen yksityisen varhaiskasvatuksen toimipisteisiin samalla tavoin kuin kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisillä palveluntuottajilla oli haasteita saada kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä päiväkoteihin rekrytoinnista huolimatta. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajia ja toiminnasta vastaavia johtajia ohjeistettiin noudattamaan varhaiskasvatuslakia koskien henkilöstön kelpoisuuksia sekä rekrytoimaan avoimiin tehtäviin kelpoisuusehdot täyttävää henkilöstöä. Mikäli palveluntuottaja ei löydä avoimesta rekrytoinnista huolimatta kelpoisuusehtoja täyttävää henkilöä, tehtävään voi palkata määräaikaisesti korkeintaan vuodeksi soveltuvimman ei-kelpoisen henkilön. Joissakin tapauksissa palveluntuottaja oli palkannut epäpätevän henkilön ilman rekrytoinnin avaamista.

Yksityisissä päiväkodeissa toimivan henkilöstön kelpoisuus *:

Työtehtävä	2019–2020	2020–2021	2021–2022	2022–2023
Varhaiskasvatuksen opettaja	63 %	62 %	67 %	59 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	54 %	54 %	54 %	49 %
Varhaiskasvatuksen opettaja (SVES)			81 %	86 %
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (SVES)			70 %	58 %

* Tiedot on kerätty manuaalisesti toimintatietolomakkeista

Kunnallisen varhaiskasvatuksen suomenkielisessä palvelussa oli helmikuussa 2023 kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia 49,9 % ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia 63,5 %. Ruotsinkielisessä palvelussa kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia oli 63,4 % ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajia 48,7 %.

3.2. Ohjauksenkäynnit yksityisessä perhepäivähoidossa

Yksityinen perhepäivähoito on varhaiskasvatusta, joka tapahtuu yksityisen perhepäivähoitajan omassa kodissa. Perhepäivähoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää lasta mukaan luettuina perhepäivähoitajan omat lapset, jotka eivät ole perusopetuksessa. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä perusopetuslain (628/1998) mukaista esiopetusta saavaa lasta, perusopetuksen aloittanutta lasta tai sellaista kunnan järjestämässä osapäivähoidossa olevaa lasta, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seuraavana vuonna (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018). Helsingissä työskenteli

toimintakaudella 2022–2023 yhteensä 17 yksityistä perhepäivähoitajaa eikä yhtään toiminnassa olevaa ryhmäperhepäiväkotia. Toimintakaudella 2022–2023 Helsingissä aloitti kolme (3) uutta yksityistä perhepäivähoitajaa ja kesällä 2023 Helsingissä lopetti yhteensä viisi (5) yksityistä perhepäivähoitajaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluvastaava toteuttaa vuosittaisen ohjauksen kaksiosaisena ohjauksen ohjauksen ohjauksena. Ennen ohjauksen ohjauksena perhepäivähoitaja palauttaa palveluvastaavalle perhepäivähoidon toimintatietolomakkeen, ryhmän pedagogisen suunnitelman, omavalvontasuunnitelman ja pelastus- ja turvallisuussuunnitelman. Ohjauksen ensimmäisessä vaiheessa palveluvastaava ja perhepäivähoitaja pitävät yhteisen Teams-palaverin, jossa käydään läpi ryhmän pedagoginen suunnitelma, omavalvontasuunnitelma sekä turvallisuus- ja pelastussuunnitelma. Ohjauksen toisessa vaiheessa palveluvastaava havainnoi ryhmän toimintaa ja tarkastaa varhaiskasvatusympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden. Perhepäivähoitajan kanssa käydään pedagogista keskustelua varhaiskasvatuslain ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesta toiminnan järjestämisestä ja muista perhepäivähoidossa olevien lasten turvallisuuteen ja kasvatukseen liittyvistä asioista.

3.3. Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Yksityisen varhaiskasvatuksen yksikössä toimii kaksi kiertävää varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultoi Helsingissä toimivien yksityisten päiväkotien henkilöstöä lapsen kehityksen ja oppimisen tueksi liittyvissä asioissa. Kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja havainnoi ryhmien toimintaa ja ohjaa kasvattajia pedagogisten tukitoimien käytössä sekä suunnittelee tarvittaessa tehostetun tai erityisen tuen rakenteellisia tukitoimia yhteistyössä huoltajien, kasvattajien ja muiden lapsen ja perheen kanssa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa. Suunniteltaessa rakenteellisia tukitoimia (tehostettu tai erityinen tuki), kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen vasukeskusteluun, huolehtii huoltajien kuulemisesta ja valmistelee tehostetun- ja erityisen tuen sekä yleisen tuen tukipalveluiden hallintopäätökset yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikön päätettäväksi.

1.8.2023 voimaan tullut varhaiskasvatuslaki edellyttää lasten tehostetun- ja erityisen tuen sekä yleisen tuen tukipalveluiden päätösten teon myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuslain muutoksen myötä tukea saavien lasten siirtyminen yksityisestä varhaiskasvatuksesta kunnalliseen varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen väheni. Kolmiportaisen tuen päätöksiä tehtiin 1,6 % lapsista (suomen- ja muun kuin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuus sekä ruotsinkielinen palvelu). Tuen toteutuminen yksityisessä varhaiskasvatuksessa edistää osaltaan inklusion ja yhdenvertaisuuden toteutumista tukea saavien lasten ja heidän huoltajiensa näkökulmasta. Tästä saatiin paljon positiivista palautetta niin lasten huoltajilta kuin varhaiskasvatuksen henkilöstöltä.

Toimikaudella 2022–2023 kiertävät varhaiskasvatuksen erityisopettajat tekivät 151 havainnointi ja konsultointi käyntiä päiväkoteihin. Lisäksi he osallistuivat vasu ja muihin yhteistyöpalaveriin yhdessä vanhempien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyöpalaverit toteutettiin sekä lähtötapaamisina että etäyhteyden välityksellä. Havainnointi ja konsultaatio käynnit päiväkoteihin toteutuivat pääsääntöisesti päiväkotien yhteydenottojen perusteella. Päiväkotien henkilöstö oli yhteydessä varhaiskasvatuksen erityisopettajiin esimerkiksi lapsen käyttäytymiseen ja itsesäätelyyn liittyvissä haastavissa tilanteissa havainnointi ja konsultaatiokäynnin järjestämiseksi päiväkodin lapsiryhmässä. Ryhmäkäyntitoiveet liittyivät myös lasten kehityksellisiin huoliin ja vuorovaikutuksen sekä puheen- ja kielen kehityksen pulmiin.

Toimintakauden alussa toteutettiin esiopetuksen aloitustapaamiset yhdessä esiopetuksen oppilashuollon kanssa Teams etäyhteyden välityksellä alueellisina pienryhmätapaamisina. Tapaamisissa kartoitettiin esiopetus ryhmien (44 kpl) tilanne sekä suunniteltiin yhteistyötä kiertävien varhaiskasvatuksen

erityisopettajien ja oppilashuollon kanssa. Esiopetusryhmien kanssa tehtiin tarvittaessa myös yhteistyötä esiopetuksen henkilöstön, esihenkilöiden, huoltajien, oppilashuollon henkilöstön ja tutkivien tahojen kanssa, tukea tarvitsevien esioppilaiden opinpolun suunnittelemiseksi.

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa yksi kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä ruotsinkielisten yksityisten palveluntuottajien kanssa. Yksityisillä palveluntuottajilla on pääosin hyvät edellytykset ja riittävä osaaminen huomioida lasten riittävä kehityksen ja oppimisen tuki. Mikäli lapsen pedagoginen tuki yksityisessä varhaiskasvatuksessa on riittämätöntä, tekee kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja tiivistä yhteistyötä palveluntuottajan, huoltajien, henkilöstön ja mahdollisen hoitavan tahon kanssa. Mikäli lapsen erityisen tuen tarve on suuri, eikä palveluntuottajalla ole edellytyksiä vastata tähän, tarjotaan lapselle tarvittaessa paikkaa kunnallisesta varhaiskasvatuksesta.

3.4. Tiedotus ja tilaisuudet

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen tuottajille ja päiväkotien sekä perhepäivähoidon henkilöstölle järjestetään erilaisia informaatio- ja koulutustilaisuuksia. Palveluntuottajia ja vastuuhenkilöitä tiedotetaan sähköpostitse ja Teamsin välityksellä varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja toiminnan toteuttamiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Tilaisuuksien lisäksi palveluntuottajia ohjataan ja neuvotaan yksittäisissä asioissa myös henkilökohtaisesti. Palveluntuottajille on laadittu kirjallisia ohjeita ja oppaita muun muassa toiminnan aloittamiseen, jotka löytyvät kaupungin internet sivuilta. Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu ylläpitää Helsingin yksityisten päiväkotien Teams ryhmää, jonka jäseniksi voivat liittyä yksityisten päiväkotien henkilöstö sekä palveluntuottajat. Teams ryhmä toimii tiedotuskanavana sekä materiaalipankkina.

Toimintavuonna 2022–2023 järjestettiin yhteensä 58 tiedotus-, koulutus- tai keskustelutilaisuutta palveluntuottajille ja yksityisten päiväkotien henkilökunnalle. Tilaisuuksia pidettiin etäyhteydellä Teamsin välityksellä sekä läsnä tilaisuuksina. Yksityisille varhaiskasvatuksen toimipisteille ja palveluntuottajille lähetettiin useita tiedotteita ja ohjeistuksia yksityisen varhaiskasvatuksen ajankohtaisista asioista. Yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuuksiin kutsuttiin sekä suomenkielisen että ruotsinkielisen palvelun ohjauksessa ja valvonnassa olevien toimipisteiden henkilöstö ja palveluntuottajat. Tilaisuuksien järjestäjinä toimivat yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu, oikeus oppia -hanke, varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämishanke sekä Helsingin kaupungin S2-opettajat. Tilaisuuksia on pidetty suomen, ruotsin sekä englannin kielellä.

Toimintakaudella 2022–2023 järjestetyt yksityisen varhaiskasvatuksen tilaisuudet:

Tilaisuuden nimi	Ajankohta
Esiopetuksen starttipäivä	17.8.22 klo 13-16:00
Sisaruskorvaus -pop up 1. vaihtoehto	19.8.2022 klo 12.30–13.30
Inklusiivinen toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa – työpaja yksityisten päiväkotien johtajille	23.8.22 klo 13-15:00
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, eteläinen suurpiiri 1	24.8.2022 klo 13-15:00
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, eteläinen suurpiiri 2	25.8.2022 klo 12-14:00
Sisaruskorvaus -pop up 2. vaihtoehto	26.8.2022 klo 12.30–13.30
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, eteläinen suurpiiri 3	29.8.2022 klo 13-15:00
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, keskinen suurpiiri	30.8.2022 klo 13-15:00
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, koillinen suurpiiri	12.9.2022 klo 14-16:00
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, kaakkoinen ja itäinen suurpiiri	14.9.2022 klo 13-15:00

Uudistunut Helsinki-vasu 1. vaihtoehto (kunnallisten kanssa yhteinen)	14.9.2022 klo 12.15–13.45
Palveluntuottajien ja päiväkodin johtajien iltapäivä; tuen prosessit ja -korvaus	15.9.22 klo 13-15:00
Esiopetuksen aloitustapaaminen KVEOT ja OHR, pohjoinen ja läntinen suurpiiri	20.9.2022 klo 13:30-15:00
Uudistunut Helsinki-vasu 2. vaihtoehto (kunnallisten kanssa yhteinen)	22.9.2022 klo 12.15–13.45
Lapsen vasu -infotilaisuus	23.9.2022 klo 12.30–13.30
Lapsen vasu –infotilaisuus	27.9.2022 klo 12.30–13.30
Uudistunut Helsinki-vasu 3. vaihtoehto (kunnallinen)	28.9.2022 klo 12.15–13.45
Inklusiivinen pedagogiikka (Tuen käsikirja) 1. vaihtoehto (kunnallinen)	5.10.2022 klo 12.15–13.45
Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa	6.10.22 klo 14-16:00
Sisaruskorvaus –pop up / käytännön pulmat	7.10.2022 klo 12.30–13.30
Inklusiivinen pedagogiikka (Tuen käsikirja) 2. vaihtoehto (kunnallinen)	13.10.2022 klo 12.15–13.45
Inklusiivinen pedagogiikka (Tuen käsikirja) 3. vaihtoehto (kunnallinen)	19.10.2022 klo 12.15–13.45
Toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen (Kamu-arviointityökalu) 1. vaihtoehto (kunnallinen)	27.10.2022 klo 12.15–13.45
Inclusive early childhood education	31.10.22 klo 12:30-15:30
Toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen (Kamu-arviointityökalu) 2. vaihtoehto (kunnallinen)	2.11.2022 klo 12.15–13.45
Inclusive early childhood education	3.11.22 klo 12:30-15:30
Palveluntuottajien iltapäivä; luvanvaraisuus (alkuun lapsen tuki eo:ssa)	8.11.22 klo 13-15:00
Toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen (Kamu-arviointityökalu) 3. vaihtoehto (kunnallinen)	9.11.2022 klo 12.45–13.45
Musiikki kielen oppimisen tukena	10.11.2022 klo 12.30–14
Katsomustietoinen pedagogiikka	22.11.2022 klo 12.30–14
Esiopetukseen hakeminen / palveluntuottajien ja päiväkodinjohtajien Teams	8.12.2022 klo 12:30-13:30
Inclusive early childhood education -workshop	19.1.2023 klo 12:30-15:30
Osallisuutta ja kielitietoisuutta kuvien käytöllä - webinaari	26.1.2023 klo 12:30-14:00
Kielitietoinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa -webinaari	14.2.2023 klo 12:30-14:00
Kuvien käyttäminen varhaiskasvatuksen arjessa	16.2.2023 klo 12:30-15:30
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatu ja arviointi	17.2.2023 klo 8:30-10:30
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laatu ja arviointi	17.2.2023 klo 11:30-12:30
Webinar: Quality and evaluation of early childhood education and preprimary education	6.3.2023 klo 12:30-13:30
Katsomustietoinen pedagogiikka - webinaari	9.3.2023 klo 12:30-16:00
Kuvien käyttäminen varhaiskasvatuksen arjessa	16.3.2023 klo 13-16:00
Monikielisten lasten kielellisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa -webinaari	23.3.2023 klo 12:30-14:00
Pedahetki – kuvien käyttö lapsen tukena varhaiskasvatuksessa	23.3.2023 klo 12:30-13:30
Pedahetki – kuvien käyttö lapsen tukena varhaiskasvatuksessa	29.3.2023 klo 13-14:00
Pedagogisten asiakirjojen kirjaaminen ja lapsen vasu	11.4.2023 klo 9-16:00
Kohti Lukuviikkoa: dialoginen lukeminen -webinaari	12.4.2023 klo 12:30-14:00
Kuvien käyttäminen varhaiskasvatuksen arjessa	13.4.2023 klo 12:30-15:30
Pedagogisten asiakirjojen kirjaaminen ja lapsen vasu	18.4.2023 klo 12:30-15:30
Antirasistinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa -webinaari	20.4.2023 klo 12:30-14:00

Palveluntuottajien ja päiväkodin johtajien tilaisuus	20.4.2023 klo 13-14:30
Pedagogisten asiakirjojen kirjaaminen ja lapsen vasu	9.5.2023 klo 9-16:00
Kesäkahvit palveluntuottajille	8.6.2023 klo 14-15:30

Ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden järjestämät tilaisuudet	Ajankohta
Pop up och infotillfälle om utarbetandet av barnets plan för småbarnspedagogik	6.10 kl. 12.30-13.30
Pop up och infotillfälle om utarbetandet av barnets plan för småbarnspedagogik	18.10 kl. 12.30-13.30
Pop up och infotillfälle om utarbetandet av barnets plan för småbarnspedagogik	31.10 kl. 12.30-13.30
Pop up och infotillfälle om utarbetandet av barnets plan för småbarnspedagogik	21.11 kl. 12.30-13.30
Stöd till barnet-kliniker	23.11 kl. 12-15.12.45
Stöd till barnet-kliniker	28.11 kl.12.30-13.00
Stöd till barnet-kliniker	5.12 kl. 13.00-13.30

3.5. Yhteistyö yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee tiivistä yhteistyötä Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa säännöllisten tapaamisten, luvanvaraisuuden sekä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan osalta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala osallistuu myös pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) yksityisen varhaiskasvatuksen tapaamisiin, joissa käsitellään yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyviä asioita. Lisäksi toimiala tekee tarvittaessa yhteistyötä myös muiden tahojen kanssa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukseen ja valvontaan liittyvissä asioissa, näitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Kuntaliitto ja Kansaneläkelaitos.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee myös tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden toimialojen kanssa. Säännöllisiin monitoimialaisen työryhmän tapaamisiin osallistuvat edustajat varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta, ympäristöpalveluista, alueiden käytöstä ja valvonnasta, kaupunkitila- ja maisema suunnittelusta, rakennuksista ja yleisiltä alueilta, rakennusvalvonnasta ja pelastuslaitokselta. Monitoimialaisen työryhmän tuottamaa yksityisen päiväkodin toimipisteen perustamisen ohjeen päivittäminen aloitettiin keväällä 2023.

4 VALVONTATOIMET TOIMINTAKAUDELLA 2022–2023

Yksityistä varhaiskasvatusta koskevat valvontatoimet voivat käynnistyä valvontaviranomaiselle annetun palautteen tai epäkohtailmoituksen, huoltajan tekemän muistutuksen, ohjauksikäynnillä esille nousseen epäkohdan tai muuta kautta saadun epäkohtailmoituksen perusteella. Toimintakaudella 2022–2023 on valvontatoimina toteutettu seuraavia toimenpiteitä: yhteydenotto ja selvityspyyntö, ennalta ilmoittamaton tarkastus, palveluntuottajan ja päiväkodin johtajan tapaaminen sekä huomion kiinnittäminen.

4.1. Palautteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on saanut palautteita yksityisten palveluntuottajien ylläpitämien varhaiskasvatuksen toimipisteiden asiakkailta, henkilökunnalta tai muilta kuntalaisilta. Palautteen saavuttua keskustellaan päiväkodin johtajan ja tarvittaessa palveluntuottajan kanssa palautteesta. Tarvittaessa pyydetään kirjallinen selvitys tai dokumentteja tilanteen selvittämiseksi ja päiväkodin johtaja ja

palveluntuottaja voidaan kutsua tapaamiseen keskustelemaan tilanteesta. Palautteen perusteella voidaan tehdä myös ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti.

Toimintakaudella 2022–2023 vastaanotettiin yksityistä varhaiskasvatusta koskevaa 13 palautetta, joita annettiin yhteensä 13 eri toimipaikasta. Palautteiden antajina olivat toimipaikkojen asiakkaat, henkilöstö tai muut kuntalaiset. Palautteet koskivat henkilöstön toimintaa, ympäristön turvallisuutta, varhaiskasvatusmaksuja, henkilöstömitoitusta, henkilöstön kielitaitoa ja varhaiskasvatuksen laatua.

Toimintakaudella 2022–2023 järjestettiin tuottajakohtainen tapaaminen palautteen tai muutoin esille nousseiden epäkohtien vuoksi yhteensä kolmen (3) eri toimipaikan palveluntuottajan kanssa tilanteiden selvittämiseksi.

4.2. Etelä-Suomen aluehallintovirastosta saapuneet valvontapyynnöt

Yksityisen varhaiskasvatuksen asiakkaat tai henkilöstö voivat tehdä kantelun yksityisessä päiväkodissa järjestettävästä varhaiskasvatuksesta Etelä-Suomen aluehallintovirastoon. Etelä-Suomen aluehallintovirasto vastaanotti toimintavuonna 2022–2023 kaksi Helsingin yksityistä varhaiskasvatusta koskevaa epäkohtailmoitusta, jonka aluehallintovirasto siirsi valvontapyyntönä Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen käsiteltäviksi. Toinen epäkohtailmoituksista tuli suomenkieliselä palvelukokonaisuudelle ja toinen ruotsinkieliselä palvelukokonaisuudelle.

Selvitysten ja tarkastusten perusteella yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päälliköllä oli epäkohtailoituksen osalta aihetta ohjata yksityisen päiväkodin johtajaa sekä palveluntuottajaa kiinnittämään huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen. Ruotsinkielisen palvelukokonaisuudelle lähetetty valvontapyyntö ei edennyt selvitysten ja tarkastusten perusteella jatkotoimenpiteisiin.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu jatkaa varhaiskasvatuslain 53 §:n mukaista ohjauksen ja neuvonnan antamista sekä toiminnan kehittämisen seuraamista yhteistyössä palveluntuottajan kanssa.

4.3. Huoltajien tekemät muistutukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sai yhden huoltajan tekemän varhaiskasvatuslain 54 §:n mukaisen muistutuksen toimintakaudella 2022–2023.

4.4. Työntekijöiden tekemät epäkohtailmoitukset

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sai tiedoksi yksityisten päiväkotien johtajilta tai palveluntuottajilta kaksi (2) työntekijöiden tekemää varhaiskasvatuslain 57a §:n mukaista epäkohtailmoitusta.

4.5. Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit

Ennalta ilmoittamattomat tarkastuskäynnit perustuvat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastaanottamaan palautteeseen, ohjauksikäynnillä esille nousseeseen epäkohtaan tai muuta kautta saatuun epäkohtailmoitukseen koskien varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen toimintaedellytysten toteutumista.

Ennalta ilmoittamattoman tarkastuskäynnin toteuttamisesta päättävät varhaiskasvatuksen valvonnasta vastaavat viranomaiset, suomenkielisten palveluiden osalta yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö ja ruotsinkielisten palveluiden osalta ruotsinkielisten palveluiden varhaiskasvatuksen päällikkö. Tarkastuskäynnin suorittaa aina kaksi henkilöä ja käynnistä kirjoitetaan tarkastusraportti. Ennalta ilmoittamattomien käyntien jälkeen toiminnasta vastaavan johtajan tai palveluntuottajan kanssa keskustellaan tilanteesta tai heidät kutsutaan tapaamiseen kasvatuksen ja

koulutuksen toimialalle. Palveluntuottajalta pyydetään tarvittaessa kirjallisia selvityksiä tilanteen selvittämiseksi.

Toimintakaudella 2022–2023 tehtiin yhteensä yksi (1) ennalta ilmoittamaton tarkastuskäynti. Toimintakaudella tehty tarkastuskäynti perustui esille nousseeseen epäkohtaan koskien henkilöstön kelpoisuutta ja riittävyttä.

4.5. Huomautuksen antaminen ja huomion kiinnittäminen

Toimintakaudella 2022–2023 annettiin yksi (1) 57 §:n mukainen huomautus. Huomautuksen syynä oli lapsen terveyden ja hyvinvoinnin vaarantuminen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksesta ja valvonnasta vastaavan palvelun päällikkö voi myös kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen, jos asia ei anna aihetta huomautukseen tai muihin toimenpiteeseen. Päällikkö ohjasi neljää (4) päiväkodin johtajaa ja palveluntuottajaa kiinnittämään huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen.

4.6. Määräyksen antaminen

Toimintakaudella 2022–2023 ei annettu yhtään 58 §:n mukaista määräystä.

5 POHDINTA

Yksityisen varhaiskasvatuksen ennakkollinen ohjaus ja valvonta toteutettiin toimintavuonna 2022–2023 suunnitellusti ja koronavuosien jälkeen myös havainnointikäynnit mahdollistuivat. Yksityinen varhaiskasvatus on perheiden arvostamaa, sitä pidetään laadukkaana, monipuolisena ja siihen ollaan tyytyväisiä. Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti laadukas varhaiskasvatus on jokaisen lapsen oikeus ja yksityinen varhaiskasvatus on monipuolistanut kunnallisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tarjoten perheille mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi eri kieliseen tai pedagogisesti painotettuun varhaiskasvatukseen tai esiopetukseen.

Vuonna 2022 ja 2023 toteutuneilla kuntalisäkorotuksilla on saatu yksityisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärän lasku pysäytettyä. Elokuussa 2023 asiakasmäärä oli 250 lasta enemmän kuin viime vuonna vastaavana ajankohtana. Erityisesti sisaruskorvaus ja palveluntuottajille maksettava korvaus tuen järjestämisestä ovat saaneet paljon positiivista palautetta ja se on lisännyt perheiden asiakassuhteiden pysyvyyttä silloinkin, kun perheen tai lapsen tilanteessa tai olosuhteissa on tapahtunut muutoksia. Edelleen tavoitteena on lisätä yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrää yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa. Työtä asiakasmäärän lisäämiseksi tehdään yhdessä palveluntuottajien ja toimialan kanssa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 13.12.2022 (§ 307) korottaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää (Helsinki-lisä) 17 eurolla 1.3.2023 alkaen yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevan lapsen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon sekä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Lisäksi se päätti, että yksityisen hoidon tuen kuntalisää (Helsinki-lisä) korotetaan 23 eurolla 1.8.2023 alkaen yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevan lapsen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon sekä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Korotusten tarkoituksena oli lisätä perheiden mahdollisuuksia valita yksityinen varhaiskasvatus sekä vahvistaa lapsen opinpolkua ja siirtymää esiopetuksesta perusopetukseen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu on saanut palveluntuottajilta ja lasten huoltajilta hyvää palautetta pedagogisen ohjaamisen lisääntymisestä myös lapsen tukemiseen liittyvissä asioissa. Palvelussa on 1.8.2022 alkaen ollut kaksi kiertävää varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. He ovat tehneet havainnointikäyntejä, käyneet keskustelua päiväkotien työntekijöiden kanssa ja osallistuneet

huoltajien kanssa lasta koskeviin keskusteluihin. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat osallistumisellaan ja ammattitaidollaan myös vahvistaneet yksityisen varhaiskasvatuksen henkilöstön erityispedagogista osaamista.

Toimintavuonna 2022–2023 toteutettujen ohjauksen perusteella voidaan todeta, että yksityisissä päiväkodeissa järjestetään pääsääntöisesti laadukasta varhaiskasvatusta. Yhteistyö ja vuorovaikutus palveluntuottajien ja päiväkodin johtajien sekä muun henkilökunnan kanssa on ollut myönteistä ja rakentavaa. Ohjauksikäynnillä nousi esiin puutteita, joiden osalta päiväkodin johtajia ja palveluntuottajia ohjattiin ja neuvottiin noudattamaan varhaiskasvatustilaisuuksien laadun varmistamista ja Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lähes jokaisessa toimipaikassa keskusteltiin myös henkilöstön kelpoisuuksista. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajakelpoisen henkilöstön ja sijaisten löytäminen on ollut toimintavuoden aikana vaikeaa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelu järjesti toimintavuonna 2022–2023 useita tilaisuuksia yksityisen varhaiskasvatuksen henkilöstölle sekä yksityisille palveluntuottajille. Kouluttajina toimivat yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelun lisäksi kehittämissuunnitelman asiantuntijat, muiden toimialojen asiantuntijat tai ulkopuoliset kouluttajat. Tavoitteena oli tarjota informatiivisten tilaisuuksien lisäksi myös pedagogista osaamista kehittävää koulutusta, lisätä yhteistä pedagogista keskustelua ja hyvien käytäntöjen jakamista. Tänä toimintavuonna koulutuksia järjestettiin myös englannin kielellä.

Aluehallintoviraston valtakunnallinen varhaiskasvatuksen valvontaohjelma antaa suuntaviivat myös Helsingissä toteutettavalle yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaukselle ja valvonnalle. Aluehallintoviraston valvontaohjelman painopistealueina olivat lupamenettely, valvontaosaaminen, täydentävä varhaiskasvatus, omavalvontasuunnitelma ja lapsen oikeus tukeen. Nämä painopistealueet ovat olleet mukana myös yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan palvelun toteuttamassa yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksessa ja valvonnassa Helsingissä. Näiden painopistealueiden lisäksi on käyty pedagogista keskustelua varhaiskasvatuksen laadun arvioinnista ja toiminnan kehittämisestä.

Tulevana toimintavuonna yksityisen varhaiskasvatuksen ohjauksen ja valvonnan painopistealueet nousevat aluehallintoviraston painopisteiden lisäksi Helsingin strategiasta ja varhaiskasvatussuunnitelmasta. Näitä ovat muun muassa hyvinvoinnin tavoitteista: lapsen kuulumisesta ryhmään ja kaveritaidot, kiusaamisen ennaltaehkäisyn suunnitelmaan sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun tutustuminen ohjauksikäynnillä.